

UCHWAŁA Nr XXXIV/438/2021
Rady Miejskiej Leszna
z dnia 15 stycznia 2021 roku

w sprawie nadania pośmiertnie Honorowego Obywatelstwa Miasta Leszna Generałowi Stefanowi Roweckiemu „GROTOWI”.

§ 1

Na podstawie art.6 ust.1 w związku z art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) oraz § 54 ust.1, § 55, § 56 Statutu Leszna stanowiącego załącznik do uchwały Nr XI/113/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27 maja 1999 r., (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 59, poz.1252 z 24 sierpnia 1999 roku ze zm.), Rada Miejska Leszna:

przyznaje pośmiertnie

Generałowi Stefanowi Roweckiemu „GROTOWI”

HONOROWE OBYWATELSTWO MIASTA LESZNA

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący

Rady Miejskiej Leszna

Adam Kośmider

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XXXIV/438/2021
Rady Miejskiej Leszna z dnia 15 stycznia 2021 roku

w sprawie nadania pośmiertnie Honorowego Obywatelstwa Miasta Leszna Generałowi Stefanowi Roweckiemu „GROTOWI”.

Postać gen. dyw. Stefana Roweckiego „GROTA” zasługuje na zaszczyt jakim jest godność „Honorowego Obywatela Miasta Leszna”.

Wynika to z jego zasług złożonych na ołtarzu uмиłowanej Ojczyzny. W służbie tej jest chlubny leszczyński okres, który po latach sam wspominał w swoich zapiskach: *„W tym przecież Lesznie spędziłem pięć i pół roku jako dowódca 55 poznańskiego pułku piechoty. Ileż wspomnień budzi we mnie to czyste, schludne wielkopolskie miasteczko, aż upłynęło mi lat pięć i pół w tym Lesznie Wielkopolskim na dowodzeniu pułkiem, który serdecznie pokochałem i w którym cudownie się czułem”*. Już w czasie wojny pod datą 2 września napisał: *„Gdybym choć był na czele mego dawnego pułku 55 z Leszna, jakim był w latach 1930-1935, można by chyba wszystkiego dokonać”*.

Stefan Paweł Rowecki urodził się 25 grudnia 1895 roku w Piotrkowie Trybunalskim. Całe swoje młodzięcze i dorosłe życie związał ze służbą wojskową. W 1913 roku wstąpił do Polskich Drużyn Strzeleckich, w ramach których ukończył kursy podoficerskie i oficerski. W 1914 roku wstąpił do Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Służył w 1 i 5 pułku piechoty Legionów. Po kryzysie przysięgowym służył w Polskiej Służbie Zbrojnej. Od końca 1918 roku służył w Wojsku Polskim. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W latach 1920-1921 był słuchaczem pierwszego kursu doskonalenia Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego. Po ukończeniu kursu i uzyskaniu tytułu oficera Sztabu Generalnego został przydzielony do Wojskowego Instytutu Naukowo-Oświatowego na stanowisko szefa Wydziału I Naukowego, sprawując tę funkcję w latach 1923-1926. W latach 1921-1926 był również oficerem Biura Ścisłej Rady Wojennej. Podczas zamachu majowego w 1926 roku, mimo iż był piłsudczykiem, opowiedział się po stronie legalnych władz. We wrześniu 1926 objął stanowisko I oficera sztabu w Inspektoracie Armii generała dywizji Józefa Rybaka, na którym pozostawał do 1930 roku. W konkluzji opinii za 1927 rok generał tak o nim napisał: *„będzie chlubą armii”*.

4 lutego 1930 roku został dowódcą 55. poznańskiego pułku piechoty stacjonującego w Lesznie Wielkopolskim i Rawiczu. Pułkiem dowodził do listopada 1935 roku. Następnie został dowódcą Brygady KOP „Podole” w Czortkowie. W 1938 roku został dowódcą piechoty dywizyjnej w 2 Dywizji Piechoty Legionów w Kielcach.

W czerwcu 1939 roku został dowódcą Warszawskiej Brygady Pancерnej, którą dowodził w kampanii polskiej 1939 roku. Po kapitulacji armii uniknął niewoli i powrócił do Warszawy. 5 października 1939 został zastępcą komendanta Służby Zwycięstwu Polski. 3 maja 1940 został mianowany generałem brygady. W tym samym roku został komendantem ZWZ całego obszaru Polski pod okupacją niemiecką. 30 czerwca 1940 został komendantem głównym ZWZ i dowódcą Sił Zbrojnych w Kraju. W 1942 r. został dowódcą Armii Krajowej.

W czasie okupacji niemieckiej stał się obiektem szczególnego zainteresowania niemieckich władz bezpieczeństwa. Został uznany za „wroga numer jeden” III Rzeszy w okupowanej Polsce i umieszczony na pierwszym miejscu niemieckiej listy poszukiwanych Polaków. Został zdekonspirowany i aresztowany 30 czerwca 1943

w Warszawie przy ul. Spiskiej 14. Został przewieziony do siedziby Gestapo przy alei Szucha 25, a później przetransportowany samolotem do Berlina. Tam stanowczo odrzucił niemiecką propozycję współdziałania. Został osadzony w połowie lipca 1943 w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen. 4 marca 1944 Naczelny Wódz gen. broni Kazimierz Sosnkowski mianował go generałem dywizji. 1 sierpnia 1944 Heinrich Himmler na wieść o wybuchu powstania warszawskiego nakazał niezwłoczne zgładzenie Stefana Roweckiego. IPN w toku śledztwa zakończonego w 2007 ustalił datę śmierci na dni 2-7 sierpnia 1944.

Za wierną służbę Ojczyźnie odznaczony został: Orderem Orła Białego – pośmiertnie w 1995 roku, Krzyżem Złotym i Srebrnym Orderem Wojennym Virtuti Militari, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych (ośmiokrotnie).

Przez prawie pół wieku on i żołnierze Armii Krajowej odsuwani byli w cień kart historii Polski i oręża polskiego. Jednak prawda pielęgnowana i przekazywana w rodzinach, w publikacjach na obczyźnie, przetrwała najgorsze lata, gdyż posiadała wielką moc prawdy. Pamięć o generale zawsze była żywa wśród żołnierzy 55. poznańskiego pułku piechoty.

Służąc w Lesznie pułkownik Rowecki dowiódł że jest dobrym dowódcą. Przychodząc do Leszna miał obawy jak zostanie przyjęty w tak wspانياłym pułku, on, który nie dowodził batalionem i nie był zastępcą dowódcy pułku. Obawy jego były płonne. Szybko jego wiedza teoretyczna połączona została z praktyką oficerów i podoficerów pułku.

Dowodząc pułkiem, w 1933 roku rozbudował plac ćwiczeń na Wyciążkowie. W 1935 roku za koszarami głównymi zbudował przy wsparciu finansowym miasta stadion sportowy nazwany imieniem pierwszego dowódcy 55. poznańskiego pułku piechoty gen. Daniela Konarzewskiego. W koszarach przy ul. Raławickiej zbudował strzelnicę małokalibrową. Jako jedyny dowódca w całych siłach zbrojnych wydał dwa podręczniki dla podoficerskich szkół piechoty. Jego zasługą było utrzymywanie dobrych kontaktów z władzami i mieszkańcami Leszna. Koło Rodzina Wojskowa cały czas opiekowało się biednymi dziećmi miejscowych rodzin, organizując dla nich letnie obozy na Wyciążkowie, przygotowując paczki na Boże Narodzenie i Wielkanoc. Odchodząc z Leszna w 1935 roku, szeroko o pułkowniku pisała miejscowa prasa, przywołując jego dokonania na niwie wojskowej, pisarskiej i społecznej.

12 września 1981 roku w Lesznie odbyła się pierwsza sesja naukowa poświęcona osobie generała. Później w Lesznie i Rawiczu decyzjami rad miast nadano ulicom imię generała Stefana Roweckiego „GROTA”. W Lesznie imię generała otrzymał wiadukt. 10 listopada 1992 roku przed koszarami przy ul. Raławickiej uroczyste odsłonięty został obelisk ku jego czci. 3 września 1994 roku stacjonujący w Lesznie 69 pułk przeciwlotniczy otrzymał imię generała. Od tego czasu do dnia rozformowania nazywał się 69 Leszczyński Pułk Przeciwlotniczy im. gen. dyw. Stefana Roweckiego „GROTA”.

19 lutego 1996 roku zarejestrowany został w Sądzie Okręgowym w Poznaniu Instytut im. gen. dyw. Stefana „GROTA” Roweckiego. W listopadzie tego roku Szkoła Podstawowa Nr 12 przyjęła imię generała. W przededniu 115. rocznicy urodzin generała na budynku Komendy Miejskiej Policji w Lesznie przy ul. 17 Stycznia odsłonięta została tablica pamiątkowa poświęcona generałowi.

Podsumowaniem pamięci generała dywizji Stefana Roweckiego „GROTA” jest by ten wielce zasłużony żołnierz II Rzeczypospolitej został Honorowym Obywatel Miasta Leszna, podobnie jak jest nim od 1928 roku pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski.